

Svenska kyrkan
VÄRMDÖ FÖRSAMLING

Verksamhetsberättelse 2017
Värmdö församling

Gudstjänster

Gudstjänster

I 2017 års gudstjänststatistik kan vi se att besökare vid huvudgudstjänsterna ökade från 5 366 besökare år 2016, till 6 091 besökare år 2017. Årets siffra ligger över även år 2015 då vi hade 5 819 besökare.

Vårt mål är att fira engagerade och varierade gudstjänster med människor i alla åldrar och därför följde vi under året den variation som församlingsinstruktionen ger riktlinjer för vad gäller variationen på teman för gudstjänsterna, men också tidsmässigt när på dagen gudstjänsten förläggs. Vi har sedan några år tillbaka valt att lägga huvudgudstjänsterna på söndagar antingen kl 11 eller kl 16.

En god månadsrytm i gudstjänstlivet har fortsatt visa sig vara att fira någon form av mässa varannan söndag och söndagsgudstjänst varannan söndag, med målet att det skall firas minst två

mässor i månaden.

Många uttrycker att det finns en positiv mångfald med de olika typer av gudstjänster vi har, inte minst musikgudstjänsterna där vi bland annat under vårterminen hade musikmässa med temat – Mångfaldens bord, Kärlek i prövningens tid och musikgudstjänster med Mariamusik och The Crucifixion.

Under höstterminen hade vi bland annat Som ett spännande paket – en barnmusikal, Magnificat av John Rutter samt Mässa i keltisk ton i Allhelgona.

Till storhelgerna som advent, jul och påsk har tillströmningen av gudstjänstbesökare fortsatt att vara mycket god. Alla helgons dag tycks växa i betydelse för varje år och både minnesgudstjänsten och musikstunden på alla helgons dag samt musikgudstjänsten på söndagen var välbesökta.

Kyrkan var under Alla helgons dag

och kväll öppen för ljusständning och en stunds stillhet och många människor som besökte kyrkogården tog också möjligheten till ett besök i kyrkan.

Under julperioden är det framförallt samling kring krubban för små och stora på julafton som fortsätter att öka, från ca 100 besökare när vi började med denna gudstjänst för ca 8-9 år sedan till runt 190 besökare i år.

Förutom söndagsgudstjänsterna i Värmdö kyrka och Sjölidens kapell firades gudstjänst på Bullandö marina på Kristi himmelfärdsdag, vid hembygdsmuseet vid kyrkan på midsommardagen och på Strömma hembygdsgård söndagen efter midsommardagen, samt på Hjälmo en söndag i augusti.

Tre tillfällen, pingstdagen, i mitten på juli och andra advent firades gudstjänst i Ahlsviks bygdegård på Svartsö. Dessa gudstjänster på Svartsö är mycket välbesökta och samlar ofta över 200

deltagare. Psalmorkestern på Svartsö, bestående av "frivilligmusiker" under ledning av Anders Forsslund, är mycket uppskattad.

Vi är mycket tacksamma för samarbetet med hembygdsgårdar och värdfamiljer i förläggande av gudstjänster där den lokala förankringen och synen på gudstjänsten som hela församlingens gudstjänst kan förstärkas.

Sist men inte minst kan vi också nämna att det i stort sett vid varje gudstjänst i Värmdö kyrka och Sjölidens kapell genom kyrkvärdarnas försorg serverats kyrkkaffe. Detta skapar en viktig mötesplats efter gudstjänsten för fortsatta samtal och församlingssamfundskap. Kyrkkaffet är en viktig pusselbit i församlingsbygget och i att vara en levande och välkomnande församling.

Friluftsgudstjänster

Under sommaren firade vi sex friluftsgudstjänster på torsdagskvällar med start på Nora gård, hos familjen Karlsson. Därefter följde friluftsgudstjänster på Myttinge hos familjerna Nordströms, vid hembygdsmuseet vid Värmdö kyrka, på Väster-Skägga gård hos familjerna där, på Betania, Ersta diakonis sommarhem i Boda, och slutligen på Älvsby gård, kommunens stödboende.

Vid varje gudstjänst medverkade förutom präst, diakon och församlingens musiker också solist, instrumentalist eller kör.

Dessa friluftsgudstjänster är mycket uppskattade och samlade från ca 30 till över 100 deltagare vid varje tillfälle. Vi tackar alla värdar som vi har fått komma till för deras gästfrihet.

Kyrkliga handlingar

Under året ägde 100 dopgudstjänster rum i församlingen, vilket var en minskning från år 2016 då det var 128 dopgudstjänster. Dock var det i nivå med år 2015 år då det var 98 dopgudstjänster.

De flesta dop var i Värmdö kyrka och i Sjölidens kapell, men några var också hemdop. På nationaldagen hade vi kyrkan öppen för drop-in dop och vigsel. Antalet vigslar blev under året 31 där de flesta ägde rum i Värmdö kyrka och i Sjölidens kapell, men också några som

hemvigslar. Antalet vigslar har minskat från år 2016 då det var 47 vigslar.

Under året ägde 52 begravningsgudstjänster rum i församlingen vilket är en minskning jämfört med år 2016 då det var 65 begravningar.

Värmdö kyrka fortsätter att vara en mycket uppskattad kyrka för många, inte minst vad gäller för de kyrkliga handlingarna, vilket leder till att vi är församling för så många fler än bara skrivna i Värmdö församling.

Kyrkvärdar

Kyrkvärdarna träffades två torsdagskvällar under året för att fördela tjänstgöringstillfällena, men också för att utvärdera den gångna perioden. Vi träffades också en söndag efter gudstjänst, samt på Kristi himmelfärdsdag på Bullandö. Året avslutades med ett julbord för kyrkvärdskollegiet, som vid

årets slut bestod av åtta personer, varav en är delvis mammaledig.

Vägkyrkan i Värmdö kyrka

Under 2017 blev det sju veckors daglig guidning i juli och augusti. Antalet aktiva vägkyrkoguidar var år 2017 ca 20 personer, vilket var en ökning jämfört med år 2016 då det var ca 15 personer.

Sommartid är det särskilt många som vill besöka kyrkan. Tack vare församlingens frivilliga vägkyrkoguidar kunde under sommaren hundratals besökare välkomnas under sommarveckorna och få guidning i kyrkan, information om församlingen och en kopp kaffe eller en stunds stillhet. Ett antal större grupper togs också emot. En fullspäckad och uppskattad utflykt till Ekerö med besök i bland annat Ekerö och Munsö kyrkor avslutade den intensiva sommarguidningen.

Musik

Vi vill erbjuda alla sångintresserade möjlighet att delta i någon form av kör-sång. Vi vill förse gudstjänster och förrättningar med bra musik samt erbjuda konsertupplevelser av olika slag.

Under året medverkade körerna regelbundet vid gudstjänster i kyrkan. Kyrkomusikerna spelade vid gudstjänster och andra kyrkliga förrättningar, andaktstunder på servicehus och vid personalens tisdagsmöten. Vi deltog i konfirmandundervisningen, spelade vid soppluncherna och vid skolornas adventssamlingar och avslutningar. Vid barnsången i kapellet spelade vi på fredagarna. Vid flera gudstjänster framförde solister musik tillsammans med kyrkomusikerna.

Körer och sånggrupper

Körerna hade regelbundna övningar en gång per vecka under terminerna.

Barnkörer

Lilla och Mellan Cappella leds av Kerstin Alling, Stora Cappella av Lars Hallgren.

Åldersindelningen för barnköerna justeras från år till år beroende på antalet barn i olika åldrar, alltså ser det ofta olika ut under vår- och hösttermin. Under hösten har det sett ut på följande sätt:

Diskanten, för 4-5-åringar, som har cirka 15 medlemmar (Diskanten har under Lotta Danielssons föräldraledighet letts av Kerstin Alling).

Lilla Cappella för årskurs f-1 hade cirka 15 medlemmar, Mellan Cappella för årskurs 2-5 hade cirka 35 medlemmar och Stora Cappella för årskurs 6-9 som under året haft ett medlemsantal mellan 8 och 18 ungdomar.

Församlingen anordnar också Småbarnsång för barn i åldern 0-5 år med vuxna (se Öppet hus med småbarns-

sång under Undervisning). Under året har samarbetet med barn- och ungdomsverksamheten fortsatt med något som vi kallar för Körlajbans som startade 2016. Det är en fritidsverksamhet för körbarnen där man bland annat arbetar med förberedelser inför familjegudstjänster och musikal. Ett 30-tal barn deltog i verksamheten.

Vuxenkörer

I församlingen fanns under året fyra vuxenkörer; Choristas Veteranicus med 49 medlemmar leds av Kerstin Alling. Lars Hallgren har hand om Värmdö Kyrkokör med 38 medlemmar och Värmdö Vokalensemble med 25 medlemmar.

I september övertog Helena Kasesjö ledningen av Komigångkören, som under våren leddes av Kerstin Alling. De träffas och sjunger två gånger i månaden och framträdde vid ca 4 gudstjänster under året.

Musikgudstjänster och konserter

Under året hade vi 15 musikgudstjänster där någon av församlingens körer utgjorde stommen. Vid dessa medverkade instrumentalister och solister av skilda slag. Av musiken som framförts kan nämnas Mässa i keltisk ton, passionsdramat *The Crucifixion*, den nyskrivna musikmässan *Mångfaldens bord*, fransk barockmusik av Charpentiers, samt ett flertal musikgudstjänster med blandad repertoar och skiftande genrer. På Trettondag jul gästade Tina Ahlin och Jojje Wadenius kyrkan och skapade en musikgudstjänst tillsammans med Värmdö Vokalensemble.

Choristas Veteranicus stod för tre av dessa musikgudstjänster varav en var folkmusikmässan *Ljus och hopp* av Maria Hulthén. På gudstjänsten användades jul sjöng de Julens sånger och psalmer.

Vid gudstjänsten den fjärde advent sjöng Choristas Veteranicus, Komigång-sången och Mellan Cappella in julen. Choristas Veteranicus har även spridit glädje med sång vid Diamanten och Gustavsgården.

Vokalensemblen och Kyrkokören samarbetade under hösten med *Magnificat* av John Rutter, vilket ledde fram till en musikgudstjänst där detta verk framfördes tillsammans med Stockholm Concert Orchestra och sopranen Marie Alexis.

Vid den mycket välbesökta julkonserten medverkade Vokalensemblen, Kyrkokören, Mellan Cappella samt Stora Cappella.

Samtliga vuxenkörer sjöng in våren på Valborgsmässöfirandet vid Sjöliden.

Choristas veteranicus bjöd på en "Höstcaprice" och Vokalensemblen en Vårkonsert, medan Kyrkokörens och Stora Cappellas Vårkonsert fick ställas in på grund av sjukdom.

Under sommaren gavs i kyrkan sex uppskattade sommarkvällskonserter, skiftande från jazz och folkmusik till klassisk kammarmusik och slagverk.

Samuel Ljungbladh spred glädje till-

sammans med Gustavsberg Gospel vid årets picknick-konsert på Sjöliden.

Barnkörerna framförde under hösten musikalen *Som ett spännande paket* av K och M Ivarsson. De gjorde en Luciagudstjänst, sjöng på påskdagsgudstjänsten och julkonserten. De utgjorde sammantaget stommen i 6 stycken familjegudstjänster.

Övriga gudstjänster som kan nämnas är Kyndelmässodagen, Skärtorsdagen, Långfredag, Påskdagen, Kristi himmelfärds dag på Bullandö brygga, Alla helgons dag, första Advent, Julbönen, Julottan och Nyårsbönen, gudstjänsterna på Svartsö – gudstjänster där musiken spelat en stor roll.

Undervisning

Familjegrupper

Familjegrupperna består av barn och föräldrar i fasta grupper en gång i veckan. Åldern på barnen är 0-5 år. Under 2017 hade vi två familjegrupper med sammanlagt 26 vuxna och 50 barn.

I familjegrupperna har vi först haft en liten samling, sedan har vi erbjudit dagens pyssel då flera av barnen har velat pyssla. Ibland hjälper föräldrarna till vid lite svårare moment. Vi har bl a arbetat med trolldeg, målarfärg, tygtryck samt påsk-, halloween- och julpyssel. Vi har övat på att klippa och på penngrepp och pincettgrepp då vi gjort pärlhalsband och armband. Pedagoggen har även haft en fruktstund med sagoläsning då det samtidigt funnits möjlighet för föräldrarna att sitta och fika och samtala i ett angränsande rum. Familjegrupperna avslutas alltid med en sångsamling då vi också tänds ljus och ber en bön.

En dag i maj åkte vi på utflykt till Västergården på Hjälmo och besökte Familjen Schierman på deras bondgård. I slutet av maj hade vi terminsavslutning på Sjölidén. Även den yngsta kören

Diskanten var med, barnen sjöng i kappellet och efteråt hade vi fika i Sjösalén.

I augusti gjorde vi en höstutflykt till Nysveds gård på Värmdö. Gårdens ägare Åsa Lindquist guidade oss runt på bondgården och vi fick titta på djuren, rida och åka häst och vagn. Efteråt blev vi bjudna på bulle, saft och kaffe.

Terminsavslutning för höstterminen hade vi i Värmdö kyrka. Barnen fick då möjlighet att gå ett luciatåg tillsammans. En av våra präster hade därefter en dockteaterföreställning om Jesu födelse för alla barn. Efteråt bjöds det på fika i sockenstugan, tomtén kom och hälsade på med godispåsar och russin paket till alla barn.

Under året medverkade vi vid åtta familjeanpassade gudstjänster.

Öppet hus med småbarnssång

På fredagar har vi småbarnssång i kappellet. Vi börjar alltid med att sitta i en stor ring tillsammans på golvet och har en sångstund på cirka 30 minuter då vi sjunger både välkända och nyare barnsånger. Vi avslutar med att sjunga Gud som haver barnen kär. Efteråt finns det fika för dem som vill stanna kvar en stund. Antalet besökare varierade under året eftersom det är en öppen verksamhet. Det var allt från 10-50 deltagare. Åldern på barnen varierade från några månader till cirka 5 år.

Öppna förskolan

Under året har vi haft Öppen förskola på Sjölidén. Måndagar 9.00-11.30 och tisdagar 13.00-15.00

Hit kan man komma utan föranmälan, vi har en sångsamling, pyssel och lek för barnen. Antalet besökare har varierat alltifrån cirka två vuxna plus barn till cirka 15 vuxna plus barn. Föräldrarna har haft möjlighet att fika och ha en trevlig samvaro tillsammans. Verksamheten har blivit mycket uppskattad och välbesökt.

Påskspel och julspel

Under två veckor före påsk kan församlingens förskolor, förskoleklasser och

familjedaghem komma till Sjölidens kapell på påskdockspel som handlar om Jesus under påskveckan. Dockspelet spelas upp av en präst eller en pedagog. Barnen som får stanna kvar efteråt och ställa frågor, titta närmare och känna på dockorna. Syftet är att barnen ska få lära sig mer om varför vi firar påsk i kyrkan. Påskspelet sågs av 346 barn i åldrarna 3-6 år och av 51 vuxna.

Julspelet äger rum i kyrkan och uppförs gemensamt av medarbetare ur personalgruppen. Vi bjöd in till fyra föreställningar under två dagar. Syftet med julspelet är att barnen ska få känna sig trygga i kyrkan som rum och få ta del av berättelsen om Jesu födelse. I år kom 179 barn och 34 vuxna. Barnen är i åldrarna 2-6 år.

Eftermiddagsverksamhet för skolbarn

Vi har haft verksamhet för skolbarn två gånger i veckan i Sommarro. Båda grupperna har bestått av 25 barn i åldern 6-11 år. Barnen kommer till oss efter skoldagens slut. De flesta barnen går i skolor som ligger i vår församling, i närområdet.

Under året som gått blev det mycket pyssel med många olika material. Barnen har lekt inne och utomhus, spelat sällskapsspel och vårt tv-spel. Till påsk fick de tillsammans leta efter ett stort påskägg som vi hade gömt i trädgården. Vi har ätit mellanmål tillsammans och när det har varit varmare ute så har vi grillat korv. Som terminsavslutning hade vi en skattjakt, då barnen blev uppdelade i olika grupper och ivrigt letade efter skatten. Eftersom barnen har kommit från olika skolor så har de lärt känna andra barn än sina skolkamrater här nere på Sjölidens.

Sommardagläger

Vi hade två läger på sommaren för barn födda -06, -07 och -08. En vecka i juni efter skolavslutningen och en vecka i augusti innan skolstarten med 17 och 22 barn på vardera läger. Barnen var blyga från början, en del kom med kompisar men andra kände inte någon. Till en början lekte vi ”lära känna”-lekar, övriga veckan hade vi jag-stärkande övningar, grupplekar och jobbade med skapande verkstad. Vid båda lägertillfällena åkte

vi på utflykt till Norra Lagnö och Antistilla där vi gjorde aktiviteten Utmaningen tillsammans. Barnen fick även möjlighet att prova på att segla med Värmdö Jolleseglare. Möjligheten till bad fanns från vår brygga. Sammanlagt har åtta ungdomsledare varit med och arbetat tillsammans med oss pedagoger. Avgift för sommarlägret var 250 kr. Varje dag serverades lunch som vår husmor lagade åt oss och ett mellanmål.

Tjejgrupp

Vi har haft en tjejgrupp på måndagar med sammanlagt ca 30 tjejer under året. Tjejerna går i årskurs 6-9 och kommer ner efter skolan och vi hade öppet 14.00-17.30.

Här finns det möjlighet för tjejerna att pyssla. Under terminen har vi bland annat gjort badsalt, läppcerat, tvålar, ljus, karameller, tovat, målat och gjort olika smycken. Vi hjälps åt att fixa mellanmål, oftast smörgås och måltidsdryck. Vid den varmare perioden grillar vi korv ute vid Sommarro. Ibland har vi grillat smörgåsar eller gräddat våfflor. Emellanåt har vi bakat cupcakes, mjuka kakor eller scones.

Här har vi också diskussioner om både det ena och det andra. I slutet maj hade vi terminsavslutning och åkte med alla tjejer till Gröna Lund och hade en rolig kväll tillsammans.

Skolverksamheten

Värmdö församlings samarbete med skolorna utgår från skolans läroplan och syftar till att vara en resurs för barn,

ungdomar och personal på skolorna, som kunskapsförmedlare, samtalspartner och traditionsbärare.

Församlingen erbjuder olika verksamheter och aktiviteter för skolorna inom församlingens upptagningsområde; Kyrkskolan, Viks skola, Grantomta Montessori, Svartsö skola och Hemmestaskolorna. Vid förfrågan kan vi också erbjuda verksamheter för skolor utanför församlingens upptagningsområde.

Under 2017 bjöd vi in årkurs 3 och 4 för en påskvandring där eleverna fick höra bakgrunden och berättelserna kring den judiska och den kristna påskan. Vi hade klasser från Grantomtaskolan, Kyrkskolan och Viksskola.

Utöver de verksamheter som erbjuds på initiativ av oss, har vi även möjlighet att ta emot eller möta klasser där läraren önskar vår kunskap. Under 2017 har vi till exempel haft temadagar med årkurs 4 från Hemmestaskolan där vi har gjort olika lekar och samarbetsövningar utifrån skolans likabehandlingsplan. Vi tog emot klasser från Grantomtaskolan på studiebesök och pratade om kyrkans betydelse genom historien.

Livskunskap

Sedan hösten 2017 har vi arbetat enligt en ny modell som innebär att vi erbjuder så kallade livskunskapspass till elever i årskurs 4-7 inom församlingens upptagningsområde. Programmet går ut på att varje klass kommer till Sjölidens där vi under ca 2 timmar jobbar med gruppstärkande övningar, teambuilding och livsfrågor. För att logistik och planering ska fungera så bjuds årskurs 4 & 7 in på hösten och 5 & 6 på vårterminen, arbetet startade på hösten 2017 och vi träffade då samtliga 7or och 4or från hemmesta samt årskurs 4 från Grantomtaskolan. Arbetet har gått bra och även gjort det lättare för oss att planera och fördela arbetsbelastningen jämnare över året.

Konfirmander

Vi erbjuder konfirmationsundervisning utifrån Svenska kyrkans nationella riktlinjer för konfirmandarbete.

Under konfirmandåret 2016/2017 har vi haft två alternativ, ett veckoalternativ med träffar på onsdagar och med

konfirmation i april samt ett sommaralternativ med konfirmation i juli.

Båda alternativen har haft ett upp-taktsläger och sedan ett äventyrläger. Vintergruppen åkte under fyra dagar till Vemdalen och sommargruppen fyra dagar till Idre.

Under 2017 konfirmerade vi 70 ungdomar i våra olika konfirmandalternativ. 23 stycken i vår veckogrupp, 47 stycken i vår sommargrupp.

Eftersom sommargruppen blev mycket större än tidigare år kunde vi också rekrytera fler unga ledare till sommaralternativet vilket gjorde att gruppen som åkte blev dubbel så stor som tidigare år vilket också medförde dubbel så stor kostnad än vad som budgeterats för sommarkonfirmanderna.

Vi arbetar med riktade konfirmandbroschyrer och gör informationsbesök i Hemmestaskolan om konfirmationen inför starten av varje konfirmandgrupp. Vi informerar även elever i årskurs 9 som inte är konfirmerade att de är välkomna att konfirmera sig.

Ungdomsledare

Ledarutbildning

Under hösten 2017 har Värmdö församling utbildat 28 nya ungdomsledare, detta är en fördubbling sedan föregående år. Vi antar att ökningen beror på stora sommargrupper och en befintlig ledarstab som har förmåga att sprida en positiv och inspirerande ledarkultur i högre grad än tidigare.

I början av höstterminen genomfördes en ledarkickoff som ett sätt att tacka och inspirerar de ledare som varit aktiva under året, kickoffen innebar middag och klättring på klätterverket i Sickla.

Ledarmedverkan 2017

Vi har under 2017 haft som riktmärke att ha minst en ledare per fem konfirmander samtidigt som det måste stå i proportion till gruppens karaktär och totala storlek. Vi har under 2017 haft ledarmedverkan i våra vecko- samt sommarkonfirmandegrupper och i en del av vår skolverksamhet. Under 2017 har vi avlönat en del av de uppdrag som vi anser tar särskilt mycket tid i anspråk.

Deltagandet har varit enligt följande:

Onsdagskonf 2016/17 (23konf)	6 st
Onsdagskonf 2017/18 (14 konf)	8 st
Sommarkonf 2017 (47 konf)	8 st
Sommarkolloveck 1	4 st
Sommarkolloveck 2	5 st

Ungdomsverksamheten

Ungdomsverksamheten som Värmdö församling bedriver utgår från tanken att alla ungdomar vill göra något för sina medmänniskor, sin omvärld, sin framtid och samtid. Tanken är att skapa en verksamhet där ungdomarna själva kommer med idéer om hur vi tillsammans kan skapa en bättre värld.

Vi har utifrån ungdomarnas egna tankar kring solidaritet, miljöfrågor, hållbar utveckling, osv. skapat olika evene-

mang som vi bjuder in till. Exempel på verksamhet ungdomsevenemang under 2017 kan nämnas Skräckfilmsövernattning, Fångarna på Sjölidén, Julpyssel, Sjölidénloppis och Lekkvällar. Under 2017 har vi haft 469 besök under våra onsdags- och fredagskvällar. (2016 var det 711, 2015 var det 540, 2014 var det 620) Det är dock svårt att jämföra verksamhetsåren genom totalantalet då antalet träffar varierar stort mellan åren, genomsnittsvärdena ger en något mer balanserad bild av besöksstatistiken. Genomsnittsbesöken för onsdagar 2017 var 13,4 och fredagar 2017 var 14,7 (2016 var det 14,8 resp. 26,3 alltså en stor förändring på fredagarna men mycket liten på onsdagarna).

Ungdomsgruppen i församlingen samverkar med Äppelbo, kommunens boende för ensamkommande i Hemmesta, samt de privata boendena Fagerdala och Dragudden.

Resor och event

Under 2017 genomfördes inga resor med ungdomsgruppen utom våra ordinarie konfirmandläger. Det har inte funnits ett tillräckligt stort antal intresserade för att kunna genomföra någon annan resa.

Samtalsgrupper

Mål för året har varit att kunna erbjuda en grupp dagtid och en grupp kvällstid samtidigt som vi vill vara öppna för ytterligare grupper, nya eller fortsättningsgrupper, beroende på intresse från våra församlingsbor. För år 2017 har grupperna sett ut som följande:

Bibelglädjen, dagtid

Bibelglädjegruppen har träffats för bibelsamtal vid 14 tillfällen under året. Vi har läst Apostlagärningarna under vårterminen och Uppenbarelseboken under höstterminen. Totalt har ca 8 personer deltagit i träffarna.

12 steg för hopplösa och Mod att vara sårbar, kvällstid

Under vårterminen fortsatte samtalsgruppen, kvällstid, med Olle Carlssons bok "12 steg för hopplösa".

Under höstterminen fick boken – Mod att vara sårbar, av Brené Brown, vara underlag för samtalet. Gruppen samlade totalt ca 12 deltagare som träf-

fades 14 gånger under året.

Retreat

Under 2017 genomfördes tre heldagsretreater i kyrkan och Sockenstugan. Vi såg en ökning i deltagandet jämfört med tidigare då antalet deltagare legat runt 20, därav två höstretreater. Vid vårens retreat hade vi 32 deltagare och på höstens retreater var det 28 + 16 deltagare. Varje retreat följer samma rytm, med olika teman och texter för bibelmeditationerna.

Retreaterna under året hade temat – Vila, växa, vara. Präst/diakon, musiker, husmor och vaktmästare tjänstgör. Både nya och gamla retreatdeltagare kommer, men en god del av deltagarna har varit med flera gånger. Vi har en relativt god åldersspridning, med huvudbetoning på människor som befinner sig mitt i livet.

Vandringar

Enkelhet är en av pilgrimens nycklar – en termos med något varmt att dricka, ett smörgåspaket i rygsäcken och ett par bra skor på fötterna. Under året har vi erbjudit längre och kortare vandringar.

Svartsö-vandring. Årets första vandring på Annandag påsk samlade tolv personer. Vi utgick från Värmdö kyrka där vi firade Pilgrimsmässa, vidare mot Boda brygga för färd till Svartsö, Alsviks brygga. Där mötte konstnären Kajsa Svensson upp och vi påbörjade vår vandring över ön. Målet var Kajsas konstateljé och lunch i hennes trädgård. Under vandringen stannade vi vid olika stationer där vandringsledarna delade en tanke, en text och inbjöd till fortsatt vandring ibland i samtal med en medvandrare utifrån tanke som väcktes vid stationen. Under vissa sträckor inbjöds till vandring under tystnad. Måltid delades och vi fick se Kajsas konst som även smyckat Sjösalen på Sjölidens under hösten. Vi vandrade vidare mot Skälviks brygga där vandringen avslutades. Modellen för Svartsö-vandringen återkom under året men vandringslederna skiftade.

Gångedagsvandring. Dagarna mellan Bönsöndagen och Kristihimmelfärdsdagen kallas sedan katolsk tid Gångedagar. Den katolska traditionen

bjöd att man gick över åkrar och ängar med Mariabilder och med rökelse och bad för god skörd. Gångedagarna lever vidare men i vår evangelisk-lutherska kyrka har vi anpassat traditionen och dagarna avsätts för bön för vår jord, klimatet och för vår kyrka och vårt arbete. Under en av Gångedagarna bjöd vi in till vandring med start vid Sjölidens kapell och andakt. Vandringen samlade tre personer.

Gökotte-vandring, på Kristihimmelfärdsdag var vi sju personer som samlades vid Hemmesta sjöäng och styrde stegen mot Bullandö och årets Bullandö-gudstjänst.

Höstens klara luft och vackra färger är en idealisk tid för vandringar och vi bjöd in till två vandringar:

Från kyrkans valv till naturens katedral, med start och avslut i Värmdö kyrka med en kort andakt.

Från kapell till kyrka, vi startade i Sjölidens kapell med en kort andakt och vandrade mot Värmdö kyrka och Stillhetens mässa. Stationerna under vandringen, matsäcken och Stillhetens mässa gav oss fem som vandrade kraft och påfyllnad.

Under vandringarna ges tid för tystnad, reflektion och samtal. Vandringarna syftar till gemenskap, rörelse och fördjupad andlighet.

Under året startade vi en enkel vandring varannan tisdag. Start för vandringen var Hemmesta sjöäng och förhoppningen var att samla daglediga

nyanlända och etablerade Hemmestabor. Idén föddes ur ett arbetsmöte med kommunen och med idéella krafter på Värmdö som arbetar för integration. Vi hade ett möte i Hemmesta bygdegård under rubriken, Kom och möt dina grannar! Namnet på vandringen sattes till "Ingången". Vårens "Ingången" samlade i snitt tre deltagare varje gång, uteslutande etablerade svenskar. Under hösten förlade vi "Ingången" till seniorcenter Diamanten och vandring en timma varannan tisdag. Den utvecklades till att bli ett välkommet inslag i de äldres vardag och samlade i snitt tre deltagare per tillfälle.

Diakoni är medmänsklighet och omsorg i praktisk handling. Diakoni är

Diakoni

en av kyrkans och församlingens huvuduppgifter – en dimension som ska genomsyra allt arbete och hela församlingens liv och verksamheter, varje tjänst och varje uppdrag.

Diakonin är en utåtriktad kraft som också vill ta oss utanför väggarna på Sjölidan för att verka bland församlingsborna och ute i vår församling.

Församlingen bedriver ett utåtriktat och uppsökande diakonalt arbete på många olika sätt. Vi gör hem- och sjukbesök, vi har självvårdande och stödjande samtal, vi finns till för äldre, ensamma och isolerade. Vi rör oss bland annat på Ljungs äldreboende och på Trygghetsboendet på Hemmestahöjden och vi besöker skärgårdsboende och andra som bor avlägset och isolerat.

Vi har kontakt med och försöker på olika sätt hjälpa människor som behöver akut hjälp, och har hamnat i utanförskap och ekonomisk nöd, eller som lider av missbruk eller psykisk sjukdom.

Vi ingår i nätverk och har kontakter med skola, äldreomsorg och sjukvård, med socialpsykiatri, biståndsbedömare, kuratorer, socialsekreterare, skuldrådgivare och med frivilligorganisationer och med andra församlingar och kyrkor i närområdet. Vi för också samtal med politiker som har varit intresserade av att få del av vår bild av den sociala och ekonomiska utsattheten på Värmdö.

Vi samarbetar med polis, räddningstjänst, skola, sjukvård och kommun, t.ex. vid överlämning av dödsbud, eller vid större olyckor och andra händelser som kräver beredskap, samverkan, insatser och närvaro.

Sjölidanluncher

Sjölidanluncherna varannan vecka med program och andakt är en viktig träffpunkt och står för en grundrytm i församlingens verksamhet. Vi har bjudit in till sopplunch 16 gånger på Sjölidan under 2017.

Husmor och köket står för den hemlagade soppan och serveringen – verksamhetens hjärta. Vi har också satsat på ett varierat program under året med musiker, sångare, författare och andra föredragshållare, och försöker ha en hög kvalitet på framträdandena. Soppluncherna är välbesökta, under året har det rört sig om ett 60-tal besökare per träff i snitt, men vid ett par tillfällen har vi varit över 100 st.

Vi ser soppluncherna som en plats för församlingsbor och anställda att träffas och frivilliga krafter att samlas; sopplunchen blir en slags vardagens samlingspunkt och en viktig del av församlingens utåtriktade och öppna verksamhet. Vi upplever att soppluncherna är ett kyrkligt sammanhang med ganska låg tröskel dit man kan komma som man är och få chans att lära känna församlingen. På det viset är soppluncherna viktiga också som en länk till församlingens andra verksamheter, som gudstjänster, körer, gemenskaps- och frivilliggrupper etc. Vi har också märkt att många nya besökare har hittat till soppluncherna, och att många också gärna kommit tillbaka. Vi har också under året vid flera tillfällen haft besök från bland annat Daghöjdens dagverksamhet och Skärgårdskraft.

Sommarkvällscafé

Sommarkvällscaféerna har under sommaren 2017 erbjudit en öppen gemenskap med föredrag/musik och andakt i Sockenstugan. Detta skedde sex måndagkvällar under juni- augusti. Målet för verksamheten har varit att kunna ge tillfälle till gemenskap och en träffpunkt även sommartid. Under sommaren deltog ca 15-50 personer per tillfälle. De senaste åren har vi sett en minskning av antalet besökare. Många intensiva frivilliginsatser under sommarveckorna gör denna verksamhet möjlig, kyrkvårdarna ansvarade för värdskapet vid träffarna, dukade, skötte serveringen med mera.

Arbetskretsen - församlingens syförening

Värmdö kyrkliga arbetskrets består av ca åtta aktiva medlemmar som träffas för att arbeta och umgås. Det är en öppen gemenskap som välkomnar nya deltagare. Under året har Arbetskretsen arbetat ihop cirka 20 000 kr, bland annat genom försäljning och lotterier på adventsbasaren, och i samband med båtutflykter och Sjölidanluncher. Detta år har de insamlade medlen gått till Operation Smile och församlingens diakoni.

Arbetskretsen träffas varannan måndag, cirka 16 gånger/år för att arbeta, umgås och dela idéer och kunskap med varandra. Arbetskretsen är en gemenskap med starka band mellan deltagarna och fyller en viktig social funktion. Arbetskretsen åkte på en vårutflykt till Djurgården och besökte Handarbetets vänner där de fick en guidad tur och visning av kyrkliga textilier.

Må väl-kursen

I mars och september bjöd vi för sjätte året tillsammans med Lillsveds idrotts-folkhögskola in till Må väl-kurs för ”seniorer som vill leva livet”. Antalet deltagare var ett 40-tal på höstterminen, vårterminen brukar vara en slags fortsättningskurs med plats även för nya deltagare. Kurserna pågick under 12 veckor vår och höst, med en träff i veckan kl. 11-15 med gemensam lunch och fika. Två av kurstillfällena under året ägde rum på Sjölidan. Kursen fokuserar på äldres hälsa och välbefinnande och de olika tillfällena hade teman som näringslära, gymna, samarbetsövningar/teambuilding, uteliv, yoga, gnistan i livet mm. De två kurstillfällena på Sjölidan som vi själva höll i hade temat Hålsostig för hungriga själar och Välmående och livskvalitet. Kursen vill

blanda praktiskt och teoretiskt, inne- och uteaktiviteter, och bygger mycket på deltagarnas egna tankar och önskemål om kursinnehåll. Tanken är att kursen nystartar i september varje år.

Seniorutflykter – båtresor med m/s Nordan

Under försommaren gjordes tre båtresor för församlingens seniorer till Bullerö. Sammanlagt deltog ca 200 personer som fick en heldag med båttur, god samvaro, lunch och en guidning och andakt. Denna verksamhet riktar sig framför allt till församlingsbor, men vi har också i mån av plats erbjudit andra att följa med, från grannförsamlingar (många är fd församlingsbor) och från stan (fd församlingsbor eller med värmöförankring). Inget tyder på att intresset kommer att minska framöver.

Flera frivilliga medarbetare spelar en stor roll för genomförandet av utflykterna. Utflyktsdagarna är viktiga som mötesplats för deltagare, frivilliga och anställda och är mycket uppskattade av deltagarna. Många goda samtal äger rum ombord, och vi har också under året sett att det leder till fortsatt goda kontakter.

Församlingsnärvaro på äldreboendet Ljung

Vi hade under året ett tiotal andakter/gudstjänster på äldreboendet Ljung, som har cirka 60 boendeplatser, samt bland annat dagverksamhet och rehabilitering. Träffarna leds av diakon/präst och musiker, och samlar oftast ca 15 personer. Årets sista träff blev ett stort luciatåg för de boende med församlingens alla barnkörare. Då var det nästan hundra personer samlade: boende, anhöriga, personal och föräldrar.

Församlingsnärvaro på trygghetsboendet på Kullsvedsvägen och Seniorcenter Diamanten

Under året har vi firat gudstjänster med kaffe på trygghetsboendet, en höst, en påsk- och en adventsgudstjänst. Det riktar sig framför allt till boende och/eller deltagande i någon av de gruppverksamheter som äger rum i huset inom ramen för seniorcentret Diaman-

ten, samt till närstående och dem som bor i närområdet. Veterankören Chorkistas Veteranicus deltog tillsammans med körledaren Kerstin Alling under påsk- och adventsgudstjänsterna.

Jul-Nyårs-firande på Seniorcenter Diamanten

Sedan 2016 har vi "Nyårsfika i mellandagstid" med ca 50 deltagare, blandat från deras och våra verksamheter. Lunch (paj och sallad) och julfika med musik och andakt. Välbesökt och uppskattat.

Pratpromenad på Seniorcenter Diamanten

Under hösten 2017 har församlingen ordnat pratpromenader varannan tisdag med start Diamantens entre. Promenaderna har samlat ca 3-4 pensionärer varje gång och är ett uppskattat inslag på seniorcentret. Vid halt väglag stannar vi kvar i samlingslokalen och gör enkla rörelser tillsammans.

Uppvaktnings- födelsedagsfester

Under hösten bjöd vi in till tre födelsedagsluncher på Sjölidens för församlingens 70-, 75-, 80-, 85- och 90+-åringar. Dessa samlade totalt ca 200 personer. Det blev tre härliga fester i gemenskap med varandra och med vacker dukning, god mat och sång, musik och en andakt. Vi tycker att det är viktigt att uppmärksamma församlingens äldre på ett högtidligt och trevligt sätt och ser det som ett bra sätt att nå ut till alla våra äldre församlingsbor med regelbundna intervaller. Det ger oss möjlighet att berätta om våra verksamheter, bjuda in till aktiviteter och frivilligengagemang etc. Vi upplevde att gensvaret även detta år var stort och kan också glädjas åt

många nya ansikten. Vi tror att det är ett bra sätt att nå ut också till församlingsbor som inte tidigare har deltagit så mycket i församlingens verksamheter.

Matglädjen – en måltidsgemenskap med gemensam matlagning

Under året har sex luncher genomförts. Den här gemenskapen bygger mycket på gruppens eget engagemang. Man genomför ett projekt tillsammans: förbereder och lagar maten och delar en måltidsgemenskap.

En tanke med verksamheten är att man ska ha möjlighet att umgås och göra något positivt tillsammans i ett lite mindre och enklare sammanhang än t.ex. på en sopplunch, så att man hinner umgås och lära känna varandra på ett närmare sätt. Framför allt är huvudtanken med verksamheten att den inte ska vara passiv utan aktiv - Matglädjen bygger på deltagarnas egen delaktighet och på frivilliga krafter som ansvarar för planering, inköp och praktiskt genomförande av lunchen. Antal besökare har under året varit mellan 10-15 personer, några kommer med som nya, andra har varit med längre. Måltiderna äts till självkostnadspris.

Boulegruppen – en öppen gemenskap

Man träffas på tisdageftermiddagar för fika och boulespel i stort sett året om. Det har blivit en gemenskap med boulespelare som sätter sin prägel på Sjölidén.

Något som också växt fram under åren är en allt större längtan att delta i gudstjänsterna, och bouleguppen utgör numer en av den gudstjänstfirande församlingens mest trofasta kärnor. Det finns i gruppen en stor och växande längtan efter deltagande och fördjupning. Under 2017 hittade flera nya till gruppen.

Internationellt engagemang

Församlingens internationella arbete har under 2017 bestått i att sprida information om Svenska kyrkans internationella arbete, med betoning på faste- och julkampanjer. Kollekt till Svenska kyrkans internationella arbete har samlats in vid 14 tillfällen under 2017. Församlingens internationella engagemang har varit tydligt genom åren, från och med hösten 2015 har det internationella arbetet fått ytterligare en dimension på så vis att det sker här på hemmaplan genom vårt integrationsarbete.

Besöksverksamhet

Under året gjordes hembesök och sjukbesök av diakon och präster. Vi har kontinuerligt besökt boende på Trygghetsboendet på Kullsvägen. Prästerna tar också en förnyad kontakt med de anhöriga som under året blivit änkor/änkemän och överlämnar en hälsning

och en blomma i jultid. Vi samarbetar med Värmdö blomster- och omsorgsfond med utdelandet av julblommor, se nedan. Det som tillkommit under året är hembesök hos nyanlända, då vi haft stor hjälp av kommunens språkstödjare.

I samband med dessa hembesök har behovet av kyrktaxi blivit tydligt och vi har löst det vid några tillfällen med hjälp av frivilliga krafter under 2017.

Enskilda samtal

Människor som under året sökt församlingens stöd i form av enskilda samtal gör det av olika anledningar. Inte sällan är samtalen förknippade med oro och ångest över ekonomi. Här ser vi en tydlig ökning bland unga, främst kvinnor som söker församlingens stöd. Parsamtal som handlar om relationsproblematik förekommer men är mindre vanligt än enskilda samtal. Samtal som rör djup sorg med olika karaktär är vanligt, i de samtalen är de sökande i skiftande ålder.

Det som är nytt för senaste året är samtal med nyanlända. Där handlar det ofta om tvivel över den egna tron, ofta islam och om vilja att lära sig mer om kristen tro. Dessa samtal kommer efter ett tag även in på de trauman och svåra erfarenheter som personen upplevt på sin väg till Sverige.

Oavsett karaktär på samtal är det alltid lyssnandet som är viktigt, att låta personen få tid på sig att berätta. Om personen önskar ges förslag på en serie samtal, hur många bedöms från gång till gång. Vid varje samtals slut erbjuds personen förbön, då sammanfattar samtalsledaren det som framkommit under samtalet och knyter samman i en bön och välsignelse för framtiden.

Integrations och Inkluderingsarbetet – Lyckeboprojektet

Under 2017 har vi fortsatt arbetet med att skapa former för att möta de nya behov som uppkom i och med den stora flyktingströmmen 2015, då Värmdö kommun och församlingarna på Värmdö, både anställda och volontärer gjorde stora insatser för att lösa det akuta läget. Behoven och utmaningarna finns kvar även efter att det akuta läget har lagt sig. Nya situationer har öppnat upp för nya samverkansmöjligheter med Värmdö kommun och med andra idéella krafter på Värmdö som verkar för en god integration och en ökad inkludering av de nyanlända.

Under 2017 har församlingen deltagit i två arbetsmöten anordnade av Värmdö kommun. Dessa syftade till att inventera vad som redan sker i integrationssatsningar i vår kommun och vad vi kan göra mer och bättre. Dessa samverkansmöten har resulterat i en rad nya kontakter med nyanlända och i nya verksamhetsformer. Mötena har även på ett tydligt sätt samlat volontärer för detta arbete.

Församlingen har under 2017 satsat tydlig på detta arbete genom att projektanställa en diakoniasistent med uppdrag att arbeta för integration och inkludering. En av prästjänsterna har även det arbetet i sitt uppdrag. Detta har gett tydliga resultat i ett ökat engagemang för integrationsarbetet, en grupp volontärer har knutits till detta arbete, Lyckebo har renoverats och stod klart vid årskiftet som församlingens nya mötesplats för främjandet av integration och inkludering.

Under julens gudstjänster uppmärksammade församlingen det akuta beho-

vet av boende för ensamkommande som fyller 18 år. Församlingen upplät tillfälligt boende för två ensamkommande.

Frivillighet

Vi har många frivilliga med olika uppdrag i församlingen. Det är medlemmar i våra besöksgrupper, det är kyrkvårdar och ledare för gemenskapsgrupper som boulegruppen och Matglädjen, medlemmar i arbetskretsen, ungdomsledare, körmedlemmar, vägkyrkoguiden, medhjälpare vid båtresor, födelsedagsfester och sopp-luncher, för att nämna några. Under 2017 satsade församlingen på att engagera fler volontärer till vägkyrkan samt i samband med församlingens ökade integrationsarbete.

Sammanlagt rör det sig om flera hundra engagerade som är en livsnerv i församlingens många olika verksamheter.

Värmdö Blomster- och Omsorgsfond, VBOF

Värmdö blomster- och omsorgsfond är en fristående stiftelse med fonderade medel som samarbetar med församlingen och stödjer dess sociala och diakonala arbete. VBOF gör hembesök under året och delar ut blommor, de flesta till jul. I december delades cirka 75 julblommor ut av Blomsterfonden och församlingen i samarbete. Då delades även blommor till Ljungs äldreboende, Hemmestahöjdens trygghetsboende och Daghöjdens och Solrosbackens dag/rehabverksamheter.

Författar, församlings- och filmkvällar

En författarkväll ägde under året rum på Sjölidens. Den 19 september gästades vi av Peter Strømmer, präst, författare och Lutherkännare, som gav sin bild av 500 år av reformation. Under året ägde också två församlingskvällar rum. Den 24 maj gästades vi av Omar Alshogre som berättade om sitt liv och sin uppväxt i Syrien och hans väg till Sverige via det Syriska skäckfängelset

Den 22 november gästades vi av Pella Thiel, ekolog och ordförande för Omställningsnätverket, som talade om hållbarhet.

I början på året, den 14 februari, hade vi också en filmkväll på Sjölidens, The Danish Girl.

Församlingsgården Sjöliden

Valborg

Den 30 april var det åter dags för valborgsfirande på Sjöliden med cirka 600-700 besökare. Församlingens vuxenkörer sjöng vårsånger och Camilla Ulén, en av församlingens präster, höll vårtal.

Under senar år har vi hyrt in en bättre ljudanläggning för att få fram körsång och vårtal.

Församlingsgården höll öppet hus med kaffeservering och korvgrillning. Fiskdamm fanns för alla barn. Vid valborgsmässoelden spelade Gustavsbergs mässingssextett.

Antalet besökare tycks de senaste åren ha ökat beroende på att det inom kommunens gränser minskat med of-fentliga valborgsfiranden.

Valborg har blivit ett av församlingens största evenemang där en stor del av församlingens körsångare är med och där i år ca 17 personer ur personalen var igång tillsammans med ungdomar från Kyrkans unga som sköter serveringen.

Utomhuskonsert på Sjöliden

Den 24 augusti var det så dags för den årliga utomhuskonserten på Sjöliden med Samuel Ljungbladh och Gustavsbergs Gospel under ledning av Maria Sandell. Uppskattningsvis hittade ca 400 besökare till Sjöliden denna sensommarkväll.

Besökare njöt både av det fina vädret, en av de varmare sensommarkvällarna, och gospeltonerna som fyllde Sjöliden. Vi var ca 12 funktionärer igång, bilar lotsades in på parkeringen och serveringen var öppen.

Arrangemanget med utomhuskonsert på Sjöliden är mycket uppskattat och vi hoppas detta skall få fortsätta som en årlig tradition. Det kräver dock sin arbetsinsats med en stor organisation kring både parkering, servering, scenbygge och stolar på gräsmattan mm.

Sjölidenloppis

Under några år har ungdomsverksamheten arbetat med olika slags projekt inom temat "hållbar utveckling" där man försökt skapa evenemang som främjar till att öka medvetenheten kring överkonsumtion och bryta "slita-släng"-kulturen. Ett projekt inom ramen för detta har varit Sjölidenloppisen där privatpersoner får hyra ett bord för en summa, där överskottet går till välgörande projekt, för att sälja det som de själva vill. Under dagen hjälper församlingens ungdomsgrupp till med försäljning av fika. Under 2017 anordnades två loppisar, en på våren och en på hösten. Båda loppisarna har varit mycket uppskattade av både säljare och köpare.

Pyssekväll

Den 18 december anordnades den traditionella julpysselkvällen på Sjöliden. Det kom 80 personer den här kvällen, åldern på besökarna var alltifrån 16-80 år. Kreativiteten frodades och det skapades olika slags änglar, dekor av ljus, julkort/julklapps adresser, filtfigurer och tomtar i alla möjliga former. Husmor hade dukat upp glögg, julskinsmörgås med kaffe och te i matsalen och det var en mycket uppskattad kväll.

Organisation

Förtroendemannaorganisationen

Kyrkofullmäktige har det övergripande ansvaret för verksamheten och budgeten, med tre sammanträden under året.

Kyrkorådet är församlingens styrelse och skall tillsammans med kyrkoherden ha omsorg om församlingens liv och ansvara för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Kyrkorådet leder och samordnar församlingens förvaltning. Kyrkorådet hade fyra sammanträden. Kyrkorådet har tre förberedande utskott: ett personalutskott som har hanterat tre rekryteringar, och hade åtta sammanträden under året, ett kyrkogårdsutskott som hade sex sammanträden under året och ett arbetsutskott som hade sex sammanträden under året.

Större ärenden som hanterades under året var:

- Utveckling av den diakonala verksamheten. Till detta rekryterades en diakoniassistent.
- Rekryteringar för begravningsverksamheten
- Revidering av flera personalpolicyer (arbetsmiljöpolicy med mera)
- Projektering och upphandling av entreprenör för maskinhallen för kyrkogården
- Framtagning av förslag för ombyggnation av Sjölidens kapell, ansökan och bygglov och strandskyddsdispens

- Miljödiplomeringsarbete
- Långsiktig ekonomisk prognos för församlingen
- Löpande frågor rörande fastigheter och ekonomi (bl.a. budget och årsredovisning, hantering av församlingens likvida medel).
- Fastighetsunderhåll, bland annat tjärning av kyrktaket
- Vård och underhåll av kyrkliga inventarier

På varje sammanträde ges också utrymme för presentation och diskussion kring någon av församlingens verksamheter (barnverksamhet, undgomsverksamhet, diakoniverksamhet, miljödiplomerings med mera).

Förtroendevalda erbjuds möjlighet att delta i vissa konferenser och utbildningar.

Kyrkovalet som genomförs var fjärde år ägde rum i september. Valnämnden som har ansvar för genomförandet av Kyrkovalet hade åtta sammanträde under året. Under valdagen var anställda i församlingen närvarande i Hembygdsgården och Sockenstugan för att informera om verksamheten och för samtal med församlingsbor. Detta blev en uppskattad aktivitet av de medlemmar som kom för att rösta. Ett nytt kyrkofullmäktige och kyrkoråd valdes för perioden 2018-2021.

Personal

Jenny Holmberg, diakon, avslutade sin tjänst i mars. Kyrkorådet beslutade att

hålla tjänsten vakant på grund av svårigheter att rekrytera diakoner. I stället inrättade Kyrkorådet en projektjänst som diakoniassistent. Anna Björnström anställdes i maj 2017.

Musik- och körverksamheten förstärktes med rekrytering av två timvikarier.

En kyrkogårdsarbetare har varit föräldraledig hela året och vi har haft en vikarie från 1 februari. Under hösten anställdes två nya medarbetare Jessica Westberg på heltid och Gabrielle Norén på deltid efter att Eva Blom avslutade sin tjänst. Under sommarhalvåret anställdes två säsongsarbetare. Fyra skolungdomar, varav två stycken var ensamkommande flyktingungdomar, har arbetat under sommaren i tre veckor vardera. Kyrkogårdsförvaltningen har under våren och sommaren haft en ungdom på praktik två timmar i veckan. Under hösten tog vi emot en person på praktik från en trädgårdsutbildning tre dagar i veckan.

Britt-Marie Rasmussen vikarierade på expeditionen under ett par veckor på sommaren

Utbildningar, seminarier och konferenser

Församlingen har en hög ambition att ge möjlighet till personalen och förtroendevalda att delta i handledning, utbildningar eller konferenser utifrån egna behov och arbetsuppgifter. Under 2017 anordnades bland annat en utbildning i första hjälpen, miljöutbildningar samt en tvådagars personalkonferens på Djurönäset på Värmdö. Personalen inbjöds också till seminarier, nätverksträffar och medarbetardagar på Stockholms stift.

Personalvård och arbetsmiljö

Församlingen följer sin policy för hälsofrämjande arbete. Personalen har tillgång till företagshälsovård. Hälsoundersökning erbjuds vart tredje år till det år man fyller 50 år för att sedan

erbjudas varje år. Personalen erbjuds rikskuponger och ett friskvårdsbidrag med 2 000 kr per anställd och år. Det finns avsatt medel för handledning och arbetsmiljöfrämjande åtgärder. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har under året löpt som planerat och en heltäckande arbetsmiljöromd genomfördes under hösten avseende fastighet, mark, säkerhet, brand och arbetsmiljö. Arbetet med den organisatorisk och social arbetsmiljön fördjupades under personalkonferensen.

Miljödiplomering

Efter ett par års arbete har Värmdö församling, efter revision den 4 maj 2017, miljödiplomerats på fas 1 enligt svenska kyrkans modell för en hållbar utveckling. Miljöarbetet har lett till flera konkreta åtgärder bland annat investering i eldriven bil, omställning till perenna växter i kyrkogårdens allmänna planteringar, påbörjat arbete med intermitterent uppvärmning av byggnader, omfattande källsortering av avfall samt återvinning av livsmedel samt ett antal policys rörande hållbara inköp och resor. Hållbarhetsfrågor tas upp i olika sammanhang i våra verksamheter, till exempel med våra barn- och ungdomsgrupper med reflektion och övningar, samt i två gudstjänster under året med särskilt miljötema.

Ekonomisk administration, pastorexpeditionen och gemensam administration

Målet för den ekonomiska administrationen är att på ett kunnigt, noggrant och effektivt sätt arbeta med församlingens ekonomi samt att ha en bra fungerande revision. Församlingen anlitar Mazars som revisionsbolag.

Från och med 2017 följer församlingen redovisningsregler K3, vilket har lett till omfattande revidering av anläggningsregistret och förändring kring hantering av fria gåvor som i huvudsak avser det diakonala arbetet (se årsredovisningen för mer information).

Pastorexpeditionen har hand om bokningar av förrättningar och lokaler, diariet föring av ärenden enligt Svenska kyrkans ordning, arkivet samt i övrigt alla på en expedition förekommande arbeten. I samband med dop, begravn-

ingar eller föreningsmöten uthyrdes Sjölidens 20 gånger (32 år 2016) och Sockenstugan 103 gånger (98). Arbetet med gallring och rensning av arkivet har fortsatt under 2017. Under hösten har Stockholms stift genomfört en förvaltningstillsyn som förberedelse till en kontraktvisitation som ska äga rum under 2018.

Information

Informationsverksamheten i församlingen har som mål att föra ut information om församlingen och dess verksamhet till medlemmar och församlingsbor samt att genom öppenhet och tydlighet skapa en positiv inställning till medlemskap i Svenska kyrkan. Vi arbetar också för att få församlingsborna att känna att Sjölidens tillhör alla som bor i församlingen.

Under 2017 gav vi ut fem nummer av församlingstidningen Kyrkfönstret, tre 12-sidiga nummer, ett 16-sidigt höstnummer med kyrkovalets information och ett åttasidigt julnummer. Kyrkfönstret delades ut till samtliga fastboende församlingsbor samt till cirka 200 prenumeranter. Sommarnumret delades även ut till fritidsboende i församlingen.

Vi annonserade med löpande veckoannonsering i lokalpress hela året. Vi medverkade i stiftets samlade predikotursannonsering i DN och SvD. Vi informerade även om församlingen och verksamheten på vår hemsida och arbetade även med en församlingssida på Facebook. Vi samarbetade med de andra församlingarna i Värmdö kommun med en gemensam annons i en tidning som riktar sig till nyinflyttade i kommunen, en gemensam konfirmationsfolder samt en gemensam hemsida för konfirmation: konfa.se. Det finns också ett samarbete inom Värmdö kontrakt där församlingarna går ihop och inför kyrkovalet gjordes en samannonsering i Nacka-Värmdö Posten.

Informationsfoldrar, affischer, dopminnen, fadderbrev, vippskyltar med mera har producerats inom huset för att hålla kostnaderna nere. Informationsenheten bistår alla verksamheter med det informationsmaterial som behövs.

En inbjudan till dop skickas ut till alla

nyblivna föräldrar i församlingen som är medlemmar i Svenska kyrkan. Församlingen skickar ut ett gratulationskort vid 1-årsdagen av dopet med en liten gåva i form av en reflexängel. Vid båda dessa utskick bifogas information om församlingens barn- och ungdomsverksamhet. Under 2017 skickade vi kontinuerligt ut ett välkomstbrev till alla nyinflyttade medlemmar med information om församlingen samt reflexänglar som gåva. Arbetet med att försöka vända trenden av ökande utträden ur Svenska kyrkan och istället uppmuntra icke tillhöriga att gå med fortsatte under året. En talong för inträde i Svenska kyrkan fanns med i fyra nummer av Kyrkfönstret. Vi följer också upp utträden med en enkät för att ta reda på anledningen till utträde.

Större informationsinsatser har under året skett i samband med bland annat kyrkovalet, Valborg, Allhelgonahelgen, författarkvällar och vid sommarens utomhuskonsert vid Sjölidens.

Husmor

Församlingens husmor har under året servat övriga verksamheter med den dagliga serveringen, med inköp, bakning och matlagning, t ex vid möten, konfirmandgrupper, sommarkollo och vid vissa evenemang i kyrkan. Under året har vi fortsatt erbjuda kaffe till väntande föräldrar till barn i våra körer, vilket är mycket uppskattat.

Husmor lagar soppan vid soppluncherna där antalet besökare var fortsatt högt. Husmor serverar även vid större evenemang som författarkvällar, retreat, läger, julpysselkväll, konserter och mycket mer. Nästan allt kaffebröd bakas av husmor.

Skötsel av lokaler, textilier och inventarier hör också till husmors ansvarsområde. Husmor har även en diakonal funktion. Husmor ansvarar för inköp av porslin och köksinventarier till både Sjölidens och Sockenstugan.

Fastigheter

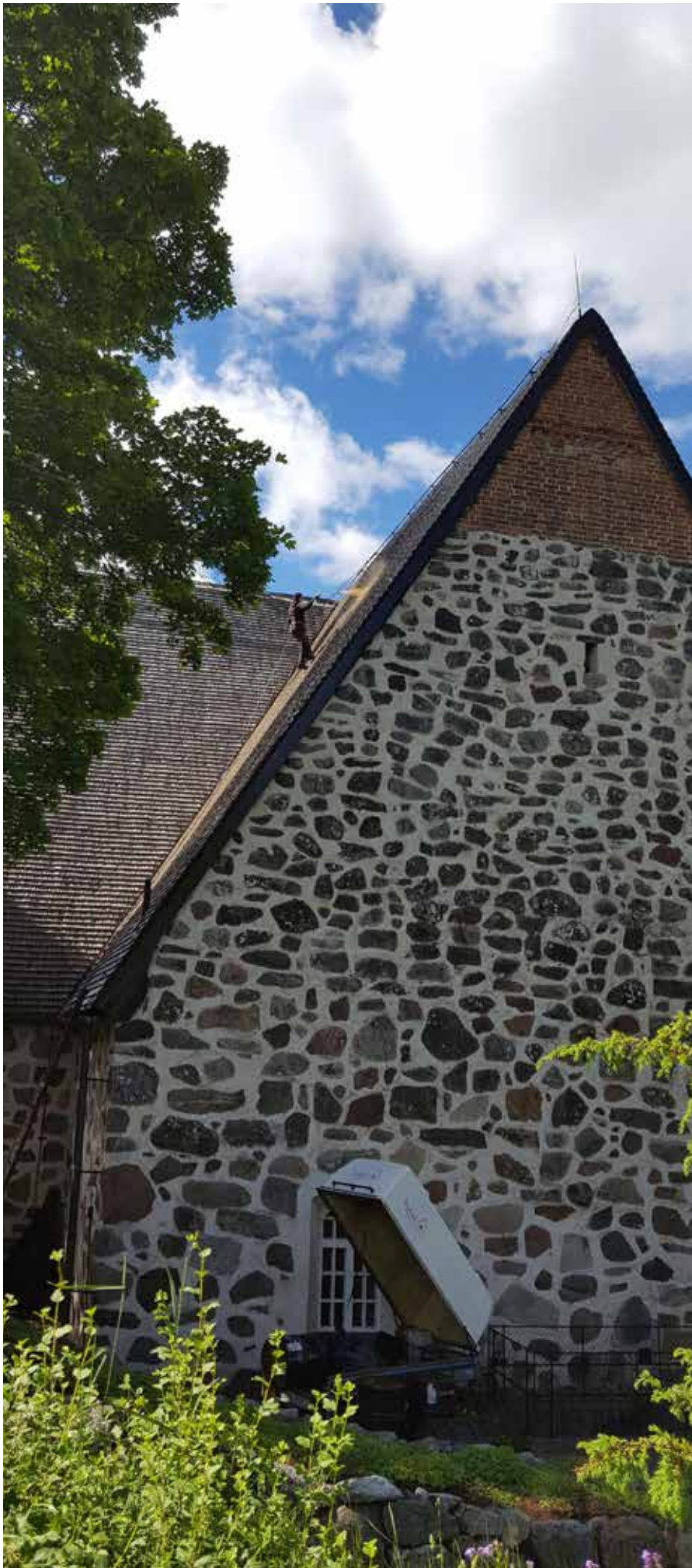
Fastigheter

Utifrån de långsiktiga underhållsplanerna för fastigheterna, görs prioriteringar efter besiktningar och analys av verkliga behov. Under 2017 har vi prioriterat att tjära om kyrktaket, att måla barnverksamhetens hus Sommarro på Sjöliden, samt att börja renovera Lyckebo på Sjöliden som kommer att användas från och med 2018 i den diakonala verksamheten, bland annat inom integrationsverksamheten. Vissa lokaler har fått en uppfräschning bland annat en del av Sockenstugans övervakning, samt offentliga toaletter vid kyrkogården. Reningsverket vid kyrkan har fått ökat kapacitet. Underhåll av lekplatsen på Sjöliden har genomförts. Löpande driftsunderhåll skedde på alla fastigheter efter behov.

Tjärning av kyrktaket finansierades till hälften av statligt bidrag, kyrkoantikvarisk ersättning.

Kyrkliga inventarier

En komplett översyn av kyrkliga inventarier har gjorts under de två senaste åren. Alla föremål finns nu antecknade i svenska kyrkans inventarieförteckning, SACER, och uppdaterade vård- och underhållsplaner har tagits fram av konservatorer. Altarskåpets gångjärn renoverades. Projektet delfinansierades med hjälp av kyrkoantikvarisk ersättning.

Kyrkogård

Begravningsverksamheten

I kyrkogårdsförvaltningens uppgifter ingår begravningsverksamheten där församlingen uppgift är att tillhandahålla gravplats för alla folkbokförda inom församlingens gränser. Verksamheten styrs av begravningslagen och kontrolleras av länsstyrelsen.

Kyrkogårdsförvaltningens uppgift är också att sköta om kyrkogården som ska bevaras för kommande generationer och den ska vara en plats för kontemplation, eftertanke, rekreation, och lugn.

Under 2017 framskred arbetet med att åstadkomma en siktförbättring längs stora vägen. Den arkeologiska utredningen är utförd och sprängningsarbetet kommer att projekteras och genomföras under 2018.

Planeringen och upphandlingen av en ny maskinhall i anslutning till ekonomibyggnaden/expeditionen blev klar och arbetet kommer att påbörjas i mars/april 2018 och pågå till slutet av augusti. Ett stort arbete har genomförts med att röja bakom expeditionen och göra plats för ombyggnationen.

Ett dräneringsarbete genomfördes längs toalettlängan och nya brunnar byggdes i gången vid ingången till toaletterna, för att förhindra översvämning. Den stora besökstoletten renoverades med nytt kakel och klinker.

För att förhindra olyckor med t ex små barn, har den öppna brunnen i anslutning till Fornminnesföreningens byggnader övertäckts.

Kyrkogårdsexpeditionen har vidareutvecklats för att anpassas till verksamheten. En tillgänglighetsramp har satts vid entrén och en ny altan har byggts i samband med detta.

Vi har anlitat en belysningskonsult från Light & Landscape AB för att analysera befintlig belysning och ta fram ett förslag gällande belysningen på hela kyrkogården och parkeringarna.

Vid askgravplatsen har ljushållarna försetts med en plexiglasskiva som ska förhindra att ljusen blåser ut. Vashållarna har lämnats in och fått fler hål, så att fler vaser ska få plats. Vi har också köpt fler vashållare så att de ska stå mer symmetriskt över askgravplatsen.

Thujaallén på nedre kyrkogården har avlägsnats p g a ålder. 13 st klotkörbar har planterats på spridda platser på kyrkogården, 4 st på nedre kyrkogården och 9 st på övre – runt dammen och vid övre entrén.

En översyn har gjorts av bevattnings-

systemet. En ny panel har också köpts in och monterats i gamla pannrummet.

Vårlökar har satts på många ställen på kyrkogården – vissa ettåriga och många fleråriga. Lökar har också planterats utanför Sockenstugan och längs stora vägen.

Under sommaren 2017 användes enbart kompostjord som basjord. Den har, vid planteringsytorna, tillförts naturlig gödning för att göra den mer näringsrik. Idag komposteras ca 80 % av allt trädgårdsavfall och personalen är utbildad i hur hanteringen går till.

Listor över våra samtliga kemikalier togs fram enligt riktlinjer. En kraftig utrensning av produkter gjordes i samband med detta.

Vi gjorde om planteringen vid kvarter 2 samt runt kyrktrappan och kontemplationsplatsen fick ett mjukare formspråk i och med mer växtlighet.

Vi har investerat i nya stämpar som används vid grävning av jordgravar eftersom de gamla inte längre var godkända ur arbetsmiljösynpunkt.

Vi anordnade en kollegeträff för stiftets kyrkogårdschefer och kyrkogårdsföreståndare i oktober, då belysningskonsult Cecilia Bruun från Light & Landscape AB föreläste i Sockenstugan om belysning och trygghetskänsla. Kyrkogårdsföreståndaren har medverkat

vid SSIB's årskonferens i Huddinge, SKKF's Rikskonferensen i Örebro samt kollegeträff i Täby. Utbyte sker också löpande med flera kyrkogårdsförvaltningar i kontraktet Nacka-Värmdö. Mest samverkan sker med Gustavsberg-Ingårös kyrkogårdsföreståndare.

Återlämnade gravars stenar har tagits bort och marken har satts igen.

På Alla helgons dag hade vi en "kyrkogårdens dag" då det fanns möjlighet att ställa frågor och få information om begravningsverksamheten, gravskötsel, plantering mm. Frågor om gravrätter kunde besvaras och även beställningar av gravskötsel, såsom gravljusändning och olika planteringsalternativ, kunde tas emot. Även i år tog vi emot besökarna i nya expeditionen i ekonomibyggnaden.

Gravsättning har skett på kyrkogården av 4 kistor och 18 urnor. I minneslunden har 23 gravsättningar skett och 12 askor i askgravplatsen. Därutöver har 7 gravsättningar, av de församlingsbor som haft sin begravningsceremoni hos oss, skett på annan ort och 2 stycken är strödda i havet.

Antal gravplatser på kyrkogården är 1 792 stycken (inklusive askgravplatsens 539 st) varav lediga gravplatser uppgår till 779 stycken; 273 urngravar, 475 askgravplatser och 31 kistgravar.

2017 gjordes följande utbildningar: gravgrävning teori säkerhet, gravstenssäkerhet, heta arbeten, FAS diarie grundkurs, röjsåg.

Vad gäller ekonomin så är resultatet relativt överensstämmande med budgeten. De avvikelser som kan kommenteras är ca 200' kr för reparation och underhåll som var ämnade åt byte av vissa armarurer samt kantstål till grusgångarna, vilket inte gjordes under året. Kontot för förbrukningsmaterial växter har överskridits med 45' och det beror främst på leveransen av klotkörbar som var beställd redan 2015 och inte låg i budgeten för 2017. Posten övriga externa tjänster på ca 40' är en konsultation gällande siktförbättringsprojektet. Kontot för containerhyra har överskridits med ca 25' och det är på grund av det röjningsarbete som utförts inför bygget av maskinhallen.

Serviceverksamheten

Församlingen erbjuder gravrättsinnehavare gravskötselavtal. Totalt hade vi under året 831 gravplatser att sköta. Av dessa var 38 st avräkningsavtal, 24 st 3-årsavtal och 695 st 1-årsavtal och 74 gravar som församlingen sköter. Vi har också fått 303 st övriga beställningar såsom gravstenvävt, ljusändning mm.

Ekonomisk uppföljning 2017

Resultatrapport

	Budget	Utfall	
Kyrkoavgift	21 059	21 269	101%
Begravningsavgift	5 121	5 125	100%
Ekonomisk utjämning	-4 152	-4 204	101%
Utdelning prästlönetillgångar	557	1 113	200%
Erhållna gåvor & bidrag	215	754	351%
Övriga verksamhetsintäkter	765	967	126%
Clearingintäkter	415	419	101%
Clearingkostnader	-260	-305	117%
Personalkostnader	-13 904	-13 784	99%
Utbildning & konferenser	-310	-207	67%
Övriga verksamhetskostnader	-6 175	-6 235	101%
Underhåll fastighet & mark	-1 310	-1 284	98%
Avskrivningar	-1 776	-2 231	126%
Finansiella poster	-50	-23	45%
Totalt	195	1 376	

Årets resultat är 1,1 mkr bättre än budget. Detta förklaras i första hand med en extra utdelning från prästlönetillgångar (1,1 mkr istället för 557 tkr).

Övriga intäkter är ca 700 tkr högre än budgeten. Församlingen har erhållit Kyrkoantikvarisk ersättning för 387 tkr (+240 tkr jmf med budget) samt ett bidrag för integrationsarbete (+150 tkr) och extra arrendeintäkter (+150 tkr).

Clearingintäkter & clearingkostnader
Clearingsystemet för förrättningar och konfirmation (församlingsverksamhet) resulterar i en nettointäkt på 200 tkr.

Personalkostnader, utbildning och konferenser

Inga större avvikelser att notera utom de lägre utbildning- och konferenskostnaderna.

Brutto underhållskostnader för fastigheterna är i nivå med budgeten men innehåller en del avvikelser: lägre kostnader inom begravningsverksamhet och högre kostnader för församlingsdel. Tjärning av kyrktak som var planerat 2018 gjordes under 2017. Med KAE inräknad är underhållskostnaderna netto cirka 250 lägre än budget.

Övriga verksamhetskostnader: utfallet följer budgeten men innehåller fler avvikelser på verksamhetsnivå, bland annat senareläggning

av stämning av kyrkorgeln (200 tkr). Läs mer nedan.

Finansiella poster: redovisas här som netto efter ränteintäkter.

Av- och nedskrivningskostnaderna blir 460 tkr högre än budget då en del nedskrivningar gjordes i samband med övergång till redovisningsregler K3.

Sammanfattning av viktigaste avvikelser

Högre intäkter	
Kyrkoavgift	150 tkr
Extra utdelning PLT	560 tkr
Bidrag Kyrktak (KAE)	240 tkr
Clearingsystemet genererar	200 tkr
Arrendeintäkt	150 tkr
Bidrag integration	150 tkr
Lägre kostnader	
Senareläggning av underhåll av orgeln	200 tkr
Underhåll fastigheter	150 tkr
Körer	130 tkr
Personalkostnader	130 tkr
Personalkonferens & utbildningar	100 tkr
Högre kostnader	
Underhåll fastigheter (Kyrktak)	350 tkr
Konfirmation & ungdom	100 tkr
Integrationsverksamhet (nytt)	90 tkr
Avskrivningar/nedskrivningar (K3)	460 tkr

Analys per verksamhetsdel

Grundläggande verksamhet

GUDM	Budget	Utfall	%
Erhållna gåvor & bidrag	90	301	335%
Övriga verksamhetsintäkter	146	120	82%
Clearingintäkter	415	417	101%
Clearingkostnader	-260	-212	81%
Personalkostnader	-6 661	-6 430	97%
Övriga verksamhetskostnader	-1 541	-1 709	111%
<i>Barnverksamhet</i>	-161	-128	80%
<i>Diakoni, mission & vuxenverksamhet</i>	-577	-657	114%
<i>Gudstjänster och förrättningar</i>	-157	-191	122%
<i>Ungdomsverksamhet och konfirmation</i>	-647	-732	113%
Totalt	-7 811	-7 511	96%

Musik (externa kostnader)	Budget	Utfall	%
321 Konsertverksamhet	-118	-114	96%
119 Musik i gudstjänstlivet	-911	-583	64%
Totalt	-1 029	-697	68%

- Erhållna gåvor och bidrag innehåller ej budgeterade gåvor till diakoni (51 tkr) och ett bidrag för integrationsarbete (+150 tkr)
- Clearingsystemet genererar ett överskott på drygt 200 tkr.
- Övriga kostnader inom diakoni innehåller kostnader för ej budgeterade bidrag till enskilda personer (36 tkr) samt kostnader till den nystartade integrationsverksamheten (90 tkr).
- Avvikelsen inom barnverksamhet beror på outnyttjad budget för inköp av material och utflykter.
- Kostnaderna för konfirmationsverksamhet blev 140 tkr högre då fler ungdomar konfirmerades.
- Externa kostnader för musikverksamhet: budgeten för stämning av orgeln (200 tkr) har inte använts. I övrigt följer utfallet den beslutade budgeten.

Stöd, ledning och gemensamma kostnader

Stöd, ledning och gemensamma kostnader	Budget	Utfall	%
Övriga verksamhetsintäkter	34	37	108%
Personalkostnader	-3 779	-3 870	102%
Utbildning & konferenser	-220	-130	59%
Övriga verksamhetskostnader	-1 724	-1 724	100%
<i>Församlingsadm & verksamhetsstöd</i>	-210	-156	75%
<i>Gemensamma kostnader</i>	-764	-878	115%
<i>Information</i>	-526	-463	88%
<i>Ledning, val och revision</i>	-224	-226	101%
Totalt	-5 689	-5 687	100%

- Utfallet följer budgeten, utom kostnader för personalkonferensen som blev betydligt lägre än budgeterat.

Fastigheter

Fastigheter	Budget	Utfall	%
Erhållna gåvor & bidrag	125	430	344%
Övriga verksamhetsintäkter	270	446	165%
Personalkostnader	-1 205	-1 192	99%
Övriga verksamhetskostnader	-995	-1 127	113%
Underhåll fastighet & mark	-780	-1 009	129%
<i>Fastigheter - gemensamma kost</i>	<i>-80</i>	<i>0</i>	<i>0%</i>
<i>Kyrkan</i>	<i>-330</i>	<i>-532</i>	<i>161%</i>
<i>Sjöliden</i>	<i>-280</i>	<i>-341</i>	<i>122%</i>
<i>Sjölidens kapell</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
<i>Sockenstugan</i>	<i>-35</i>	<i>-81</i>	<i>230%</i>
<i>Övriga fastigheter och mark</i>	<i>-55</i>	<i>-55</i>	<i>100%</i>
Avskrivningar	-1 076	-1 501	139%
<i>Kyrkan</i>	<i>-266</i>	<i>-476</i>	<i>179%</i>
<i>Sjöliden</i>	<i>-751</i>	<i>-949</i>	<i>126%</i>
<i>Sjölidens kapell</i>	<i>0</i>	<i>-12</i>	
<i>Sockenstugan</i>	<i>-55</i>	<i>-60</i>	<i>111%</i>
<i>Övriga fastigheter och mark</i>	<i>-4</i>	<i>-4</i>	<i>100%</i>
Totalt	-3 661	-3 953	108%

- Församlingen har erhållit 430 tkr i KAE (kyrkoantikvarisk ersättning) istället för 125 tkr som planerat. Skillnaden avser ett bidrag på 240 tkr som täcker 75% av kostnaderna för tjärning av kyrktaket som Arbetsutskott beslutade att tidigarelägga.
- Församlingen har erhållit en extra intäkt på 150 tkr från ett av arrendator som garanti för tecknandet av ett 10 årigt avtal (redovisas som Övriga verksamhetsintäkter)
- Underhållskostnader som redovisas för kyrkan innehåller ej budgeterade kostnader på 150 tkr för kyrkliga inventarier som finansieras med delvis med KAE.
- Däremot har Kyrkorådets arbetsutskott valt att avvakta med beställning av Vård och underhållsplan för kyrkan (oanvänd budget på 125 tkr).

Begravningsverksamhet

Begravningsverksamhet	Budget	Utfall	%
Begravningsavgift	5 121	5 137	100%
Erhållna gåvor & bidrag	0	9	
Övriga verksamhetsintäkter	16	50	311%
Clearingintäkter	0	1	
Clearingkostnader	0	-93	
Personalkostnader	-1 989	-2 016	101%
Utbildning & konferenser	-90	-68	76%
Underhåll fastighet & mark	-530	-275	52%
Övriga verksamhetskostnader	-793	-925	117%
Avskrivningar	-700	-730	104%
Interna intäkter och kostnader	-1 036	-1 079	104%
Totalt	0	12	

- Underhållskostnaderna blir betydligt lägre än budgeterat. Belysningsprojektet har senarelagts.
- Utfallet för driftkostnaderna ("övriga verksamhetskostnader") innehåller extra konsultkostnader i samband med utredningen belysningen samt kostnader för reglering av fastigheten Prästgården 1:47.
- Begravningsverksamheten har en nettofordran (överskott) på 92 tkr per 31 dec 2017.

Investeringar

	Budget 2017	Utfall 2017	
Kyrkan			
Belysning	300	0	
Parkeringar	300	0	
Sjöliden			
Kapellet	500	250	Projektering ombyggnation
Bänkar			
SUMMA församlingen	1 100	250	
Fastigheter o mark BV			
Siktförbättring	1 000	194	Projektering
Maskiner, inventarier	50	0	
Bänkar	50	0	
Reningsverket		83	Delas med Kyrkan
Maskinhall	3 500	288	Projektering Ny bydget 2018: 7,0 mkr
SUMMA begravn. verks.	4 600	565	
TOTALT	5 700	815	

Församlingen har utnyttjat en mindre del av investeringsbudgeten:

- Maskinhallen kommer att byggas under 2018.
- Ombyggnation av Sjölidens kapell håller på att projekteras.
- Siktförbättringen håller på att projekteras.
- Projektet för belysning i Kyrkan har för tillfället prioriterats ner.
- Budgeten för parkering vid kyrkan kommer att användas i samband med siktförbättringsprojektet.

